

دستورالعمل ثبت و عرضه عمومی اوراق بهادار

در اجرای تبصره ماده ۲۲ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی و مواد ۲۰ لغایت ۲۷ همان قانون، این دستورالعمل در پنج فصل، ۱۹ ماده و ۶ تبصره در تاریخ ۱۳۸۵/۱۰/۲۵ به تأیید شورای عالی بورس و اوراق بهادار رسید.

فصل اول - تعاریف و اصطلاحات

ماده ۱ - کلیه اصطلاحات و واژه‌هایی که در ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی تعریف شده‌اند، به همان مفاهیم در این دستورالعمل به کار رفته‌اند. واژه‌های دیگر دارای معانی زیر می‌باشند:
قانون: منظور قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی می‌باشد.
متعهد پذیرهنویس: هر شخصی که خرید اوراق بهادار پذیرهنویسی نشده را ظرف مهلت مقرر تعهد و تضمین می‌کند.
عامل: نهاد مالی، بانک، بیمه، مؤسسه مالی و اعتباری یا هر شخص حقوقی دیگر که عملیات اجرایی مربوط به پذیرهنویسی اوراق بهادار و جمع‌آوری وجوه را از طرف ناشر به عهده می‌گیرد.

نامه اعلام نواقص: نامه‌ای که طی آن اشکالات و نواقص موجود در بیانیه ثبت و اعلامیه پذیرهنویسی، توسط سازمان به ناشر اعلام می‌گردد.
شخص تابعه: هر واحد تجاری که تحت کنترل واحد تجاری دیگر باشد.

فصل دوم - تعیین معافیت اوراق بهادار از ثبت نزد سازمان

ماده ۲ - عرضه عمومی اوراق بهادار در بازار اولیه، منوط به ثبت آن نزد سازمان با رعایت مفاد قانون و این دستورالعمل می‌باشد.
ماده ۳ - غیر از موارد مندرج در بندهای ۱ و ۲ ماده ۲۷ قانون، اعلام معافیت یا عدم معافیت اوراق بهادار از ثبت، توسط سازمان انجام می‌پذیرد. در سایر موارد ناشر مکلف است قبل از انتشار هرگونه اوراق بهادار، نسبت به اخذ نظر سازمان اقدام نماید. سازمان موظف است پس از تکمیل مدارک توسط ناشر، نظر مکتوب خود را درخصوص معافیت یا عدم معافیت از ثبت اعلام نماید.
تبصره - در صورتی که تشخیص معافیت یا عدم معافیت اوراق بهادار در دست انتشار از ثبت، نیازمند استعلام از شورا باشد، سازمان موظف است موضوع را از شورا استعلام نموده و پس از اعلام نظر شورا، مراتب را به صورت مکتوب به ناشر اعلام نماید.
ماده ۴ - چنانچه عرضه اوراق بهادار مستلزم انتشار اعلامیه پذیرهنویسی باشد، اجازه انتشار این اعلامیه توسط مرجع ثبت شرکت‌ها، پس از اعلام رسمی سازمان مبنی بر معافیت اوراق بهادار در دست انتشار از ثبت نزد سازمان، صادر خواهد شد.

فصل سوم - اسناد و مدارک ثبت نزد سازمان

ماده ۵ - برای ثبت درخواست انتشار اوراق بهادار، ناشر موظف است فرم تقاضای ثبت، بیانیه ثبت و حسب مورد طرح اعلامیه پذیرهنویسی اوراق بهادار را به صورت کامل و همزمان و به همراه رسید واریز حق رسیدگی به سازمان تحویل داده و رسید دریافت نماید.
ماده ۶ - بیانیه ثبت موضوع ماده ۵ این دستورالعمل، باید حسب مورد به تشخیص سازمان، مشتمل بر موارد زیر باشد:

۱. نام و شماره ثبت ناشر نزد مرجع ثبت شرکت‌ها،
۲. آدرس مرکز اصلی ناشر، در صورتی که ناشر شعبی داشته یا تأسیس شعبه موردنظر باشد، محل شعب آن،
۳. مدت شرکت،
۴. موضوع فعالیت اصلی ناشر، نوع و مقدار محصولات تولیدی، درآمد فروش محصولات یا درآمد ارائه خدمات ناشر طی سه دوره مالی اخیر و مشتریان اصلی، یا طرح کسب و کار برای شرکت‌های در شرف تأسیس،
۵. مشخصات، شامل هویت کامل، اقامتگاه، شغل و سوابق مؤسسين در شرکت‌های در شرف تأسیس، مدیران و بالاترین مقام مالی ناشر،
۶. اظهارنامه مؤسسين، آخرین اساسنامه ناشر همراه با آگهی ثبت تغییرات انجام شده طی دو سال گذشته، یا طرح اساسنامه برای شرکت‌های در شرف تأسیس،
۷. مشخصات سهامداران حقیقی یا حقوقی که مجموع سهام خود، شرکت‌های تابعه، همسر، فرزندان صغیر و افراد تحت تکفل یا نمایندگان قانونی آنها در تاریخ ارائه مدارک حداقل معادل ۱۰ درصد سهام ناشر باشد،
۸. در صورتی که انتشار اوراق بهادار یا انجام موضوع شرکت مستلزم موافقت مراجع خاصی باشد، ارائه مشخصات اجازه‌نامه یا موافقت اصولی مراجع ذیصلاح و تصویر آنها،
۹. اطلاعات مربوط به هر حق انحصاری و تصویر مستندات مربوط به آن،
۱۰. گزارش تحلیل ریسک‌های مرتبط با موضوع فعالیت ناشر، به تأیید مدیران ناشر،
۱۱. گزارش هیئت مدیره به مجمع عمومی، صورت‌های مالی سالانه سه سال مالی اخیر به همراه اظهارنظر حسابرس، صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای اخیر ناشر و صورت‌های مالی ۶ ماهه حسابرسی شده ناشر، در صورتی که از انتهای سال مالی قبل بیش از ۸ ماه گذشته باشد،
۱۲. مشخصات حسابرس و بازرس قانونی ناشر طی دو سال اخیر،
۱۳. نام روزنامه‌های کثیرالانتشار،
۱۴. آدرس سایت اینترنتی رسمی ناشر،

۱۵. صورت حقوق صاحبان سهام ناشر، شامل تعداد سهام، ارزش اسمی هر سهم، مبلغ و نسبتی از سرمایه که پرداخت شده، توضیح در خصوص حق رأی، قابلیت تبدیل، ترجیحات در خصوص سود تقسیمی، سود انباشته و سایر اندوخته‌ها و همچنین نحوه تقسیم دارایی بعد از تصفیه،
۱۶. مقادیر بدهی‌های بلندمدت قبلی یا در حال دریافت و اوراق مشارکت منتشره یا در دست انتشار ناشر، همراه با خلاصه‌ای از تاریخ، سررسید، ویژگی‌های بدهی‌های اشاره شده و نرخ سود و همچنین مبلغ دیون اشخاص ثالث که توسط ناشر تضمین شده‌است،
۱۷. مبلغ سرمایه ناشر و تعیین مقدار نقد و غیرنقد آن به تفکیک. در مورد سرمایه غیرنقد، تعیین مقدار و مشخصات و اوصاف و ارزش آن به نحوی که بتوان از کم و کیف سرمایه غیرنقد اطلاع حاصل نمود و همچنین میزان و نوع سهامی که ناشر منتشر کرده و یا قصد انتشار آن را دارد،
۱۸. مقداری از سرمایه که مؤسسين تعهد نموده و مبلغی که پرداخت کرده‌اند،
۱۹. خالص وجوه حاصل از عرضه هرگونه اوراق بهادار که توسط ناشر طی دو سال قبل از تاریخ ارائه مدارک، به عموم عرضه شده‌است و نیز قیمت اوراق و نام عامل آن،
۲۰. گزارش توجیهی هیئت‌مدیره و گزارش بازرسی یا بازرسان شرکت در خصوص افزایش سرمایه، موضوع ماده ۱۶۱ قانون تجارت،
۲۱. اهداف انتشار اوراق بهادار همراه با جزئیات و مقادیر برآورد شده برای دستیابی به این اهداف، در صورت استفاده از منابع دیگر، مقدار و منابع در نظر گرفته شده،
۲۲. قیمت پیشنهادی جهت عرضه عمومی اوراق و روش محاسبه آن، در صورتی که عرضه با قیمتی متفاوت از قیمت عرضه عمومی به شخص یا اشخاصی معین غیر از شرکت‌های تأمین سرمایه صورت گیرد، قیمت عرضه و نام آن شخص یا اشخاص و دلایل تفاوت قیمت،
۲۳. مشخصات شرکت تأمین سرمایه و اعلام نوع توافق آن با ناشر، در صورتی که شرکت تأمین سرمایه، پذیرهنویسی تمام یا بخشی از اوراق بهادار را تضمین نموده باشد، می‌بایست میزان تعهد مشخص شود،
۲۴. مشخصات متعهد پذیرهنویس،
۲۵. مشخصات عامل،
۲۶. یک نسخه از قرارداد منعقد شده با شرکت تأمین سرمایه،
۲۷. یک نسخه از هر نوع توافق‌نامه یا قرارداد منعقد شده با سایر اشخاص حقوقی در ارتباط با انتشار اوراق،
۲۸. شماره و مشخصات حساب بانکی که وجوه پذیرهنویسی باید به آن حساب پرداخت شود و تعیین مهلت پذیرهنویسی،
۲۹. حداقل تعداد سهامی که هنگام پذیرهنویسی باید توسط پذیرهنویس تعهد شود و تعیین مبلغی از آن که باید مقارن پذیرهنویسی نقداً پرداخت گردد،
۳۰. چگونگی تخصیص اوراق به پذیرهنویسان،
۳۱. نحوه برخورد ناشر در خصوص عدم فروش کامل اوراق در عرضه عمومی،
۳۲. ذکر و برآورد هزینه‌ها و مخارج نقدی و غیرنقدی مستقیم یا غیر مستقیم مرتبط با انتشار اوراق بهادار، که توسط ناشر به شرکت تأمین سرمایه، سایر نهادهای مالی، بانک‌ها یا سایر اشخاص حقوقی پرداخت شده یا خواهد شد، شامل کارمزدهای پرداختی و سایر هزینه‌ها،
۳۳. برآورد سایر هزینه‌های مرتبط با فروش اوراق بهادار به تفکیک، به استثنای هزینه‌های موضوع بند ۳۲،
۳۴. برآورد خالص وجوه حاصل از عرضه اوراق بهادار،
۳۵. در صورت قابلیت تعویض یا تبدیل اوراق بهادار منتشره یا در دست انتشار ناشر، توضیح در خصوص ویژگی‌ها و شرایط تعویض یا تبدیل این اوراق،
۳۶. در صورت مصرف تمام یا بخشی از وجوه حاصل از انتشار اوراق بهادار برای خرید یا سرمایه‌گذاری در یک واحد اقتصادی، صورت‌های مالی واحد مزبور به تشخیص سازمان،
۳۷. سایر اطلاعات بااهمیتی که به تشخیص ناشر بر قیمت اوراق بهادار و تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران مؤثر است،
- تبصره ۱ - ناشر می‌تواند بجای قیمت ثابت در عرضه عمومی، دامنه قیمت پیشنهاد نماید. در دامنه تعیین شده، تفاوت قیمت حداکثر و حداقل نباید بیش از ده درصد قیمت حداقل باشد. در این حالت، قیمت نهایی عرضه پس از تصویب مجمع عمومی فوق‌العاده مشخص خواهد شد.
- تبصره ۲ - اظهار نظر حسابرس در خصوص صورت‌های مالی موضوع بند ۱۱ نباید به صورت مردود یا عدم اظهار نظر باشد.
- تبصره ۳ - ناشر مکلف است در صورتی که از زمان ثبت درخواست تا پایان فرآیند عرضه عمومی، تغییرات بااهمیتی در اطلاعات بیانیه ثبت بوجود آید، تغییرات مذکور را فوراً به سازمان اعلام نموده و پس از موافقت سازمان از طریق سایت اینترنتی رسمی خود به اطلاع عموم برساند.
- ماده ۷ - برای عرضه عمومی اوراق بهادار از شرکت‌ها تأمین سرمایه، بانک‌ها، بیمه‌ها، مؤسسات مالی و اعتباری غیربانکی و سایر نهادهای مالی استفاده می‌شود.
- ماده ۸ - اعلامیه پذیرهنویسی شامل اطلاعات بیانیه ثبت و موارد مندرج در قانون تجارت می‌باشد که طبق فرم‌های ارائه شده توسط سازمان تهیه می‌شود.

فصل چهارم - الزامات عمومی ثبت

ماده ۹ - اسناد و مدارک ثبت، در قالب فرم‌های ارائه شده توسط سازمان، می‌بایست به امضای مدیران ناشر یا مؤسسين برسد.
ماده ۱۰ - شرکت مکلف است پس از تشکیل، نسخه الکترونیکی بیانیه ثبت تأیید شده سازمان، به همراه سایر اطلاعات مورد نیاز را در سایت اینترنتی رسمی خود درج نماید.

فصل پنجم - ثبت اوراق بهادار نزد سازمان و عرضه عمومی

ماده ۱۱ - پس از ثبت درخواست، سازمان باید درخواست تکمیل و رفع نواقص احتمالی مدارک را به طرق مقتضی به ناشر اعلام نماید. در صورت کامل بودن مدارک، سازمان باید حداکثر ظرف مدت سی روز موافقت یا عدم موافقت خود را با ثبت اوراق بهادار، به ناشر اعلام نماید. تبصره - از تاریخ ارسال نامه اعلام نواقص، ناشر ظرف سی روز، فرصت دارد تا نسبت به رفع نواقص اقدام نماید. در صورت عدم رفع نواقص مهلت مقرر، تقاضای ثبت مزبور کلاً لم‌یکن خواهد بود.

ماده ۱۲ - سازمان پس از موافقت با عرضه عمومی اوراق بهادار، نسبت به صدور مجوز عرضه اوراق بهادار اقدام می‌نماید. این مجوز با توجه به نوع، تعداد، قیمت یا دامنه قابل قبول قیمت اوراق بهادار در دست انتشار و همچنین مدت زمان لازم جهت عرضه عمومی، در قالب فرم‌های مشخص شده توسط سازمان، به ناشر ارائه می‌شود.

ماده ۱۳ - سازمان پس از احراز تطابق مصوبات ارکان صلاحیت‌دار ناشر با مفاد بیانیه ثبت، نسبت به تأیید اعلامیه پذیرهنویسی اقدام می‌نماید.
ماده ۱۴ - ناشر می‌تواند پس از اعلام موافقت سازمان با ثبت اوراق بهادار، نسبت به معرفی اوراق بهادار در دست انتشار خود در جراید و رسانه‌ها، محدود به اطلاعات بیانیه ثبت با توجه به ماده ۴۳ قانون، اقدام نماید.

ماده ۱۵ - مرجع ثبت شرکت‌ها صرفاً به مدارکی ترتیب اثر می‌دهد که تقاضای آن قبلاً به سازمان ارائه و مطابق مفاد این دستورالعمل منجر به صدور تأییدیه سازمان شده باشد.

تبصره - مرجع ثبت شرکت‌ها پس از حصول اطمینان از صدور تأییدیه سازمان و پس از بررسی سایر مدارک، نسبت به صدور اجازه انتشار اعلامیه پذیرهنویسی اقدام می‌نماید.

ماده ۱۶ - از زمان ارائه درخواست تا قبل از انتشار اعلامیه پذیرهنویسی مورد تأیید سازمان از طریق روزنامه‌های کثیرالانتشار و سایت اینترنتی رسمی، ناشر می‌تواند نسبت به اعلام انصراف از انتشار اوراق بهادار اقدام نماید. در صورت انصراف ناشر از انتشار اوراق بهادار یا عدم موافقت سازمان یا بلااثر شدن درخواست، مدارک، مستندات و حق رسیدگی پرداخت شده مسترد نخواهد شد.

ماده ۱۷ - اعتبار مجوز عرضه عمومی برای شروع پذیرهنویسی، حداکثر شصت روز از تاریخ صدور مجوز توسط سازمان است. این مهلت در صورت ارائه دلایل موجه و مورد قبول سازمان، حداکثر تا سی روز دیگر قابل تمدید است.

ماده ۱۸ - ناشر باید ترتیبی اتخاذ نماید که در صورت موافقت سازمان با تمدید مهلت پذیرهنویسی موضوع تبصره ۱ ماده ۲۳ قانون، مراتب حداقل پنج روز قبل از اتمام مهلت پذیرهنویسی از طریق اعلام در سایت رسمی سازمان و درج آگهی در روزنامه کثیرالانتشار به اطلاع عموم برسد.

ماده ۱۹ - شرکت‌های پذیرفته شده در "بورس" موظفند در هر نوبت پس از عملی ساختن افزایش سرمایه، حداکثر ظرف مدت یک‌ماه مراتب را ضمن اصلاح اساسنامه در قسمت مربوط به مقدار سرمایه ثبت شده شرکت به مرجع ثبت شرکت‌ها اعلام نمایند تا پس از ثبت، جهت اطلاع عمومی آگهی شود و حداکثر ظرف دو ماه بایستی گواهینامه و اوراق سهام مربوطه را به سهامداران شرکت تسلیم نمایند. حسابرس مکلف است موارد مذکور را در گزارش سالانه حسابرسی شرکت درج نماید.